

Digitalt møte i Kompetanseforum Nordland 17. september 2026

Til stede:

Trond Nygaard, Kunnskapsdepartementet
Inge Holm, Nordland fagskole
Petter Bugge Richardsen, Nav Nordland
Pål Stian Sjøvik, Karriere Nordland
Mona Halsbakk, KS
Joakim Sennesvik, Nordland fylkeskommune,
Nina K. Røed Nordland fylkeskommune (referent)
Barbro Holm, Nord universitet
Bente Haug, UiT Norges arktiske universitet
Kent Gudmundsen, Kompetanseforbundet
Adrian Traasdahl, LO
Thina Mohus, Nordland fylkeskommune (referent)
Heidi Torbergsen, Nordland fylkeskommune

Frafall:

Lars Fredrik Martinussen, NHO
Margit Langseth, Distriktssenteret

Sak 1. Velkommen ved fylkesråd for utdanning og kompetanse Joakim Sennesvik

God deltakelse på møte med Kompetanseforum Nordland i Alta 03. og 04.11.26
Vi ser frem til dette og har planlagt en felles uttalelse en felles uttalelse fra forumene.

Sak 2. Kompetansebudsjett og kunnskapsgrunnlag, ved Fagdirektør Trond Nygaard Kunnskapsdepartementet

Mangel på arbeidskraft ble pekt på den største utfordringen som Norge står ovenfor i dag. Dette komplekse området jobbes med på tvers av departement og fagfelt.

Kompetansebudsjettet skal legge til rette for å håndtere mangel på arbeidskraft, ikke løse problemet, og være et verktøy i prioriteringer. Eksempelvis i vurderinger rundt hvilke tjenester og områder som skal prioriteres, men dette må løses i felleskap – i det offentlige rom. Beslutninger vil også måtte følge politiske prioriteringer.

Kompetansebudsjettet har tre elementer som samlet skal gjøre det mulig å gjøre gode vurderinger når det skal gjøres prioriteringer. Skal gi tydelige indikatorer på prioriteringer. Vil presenteres i statsbudsjettene fremover.

Kunnskapsgrunnlaget har nylig blitt diskutert med fylkesordførere og kompetansepolitisk råd. I dag er kunnskapsgrunnlaget på nasjonalt nivå, og vi trenger å styrke dette på regionalt nivå. Fylkeskommunene er viktig aktører i dette med sitt utstrakte ansvar innenfor kompetansepolitikk og utdanning. Og vi har også tett kontakt med næringslivet.

Forhåndsstilte spørsmål til Kompetanseforum Nordland:

- *Hvordan kan kompetanseforumet bidra i videreutviklingen av kunnskapsgrunnlaget?*
- *Hva må til for at kompetanseforumet kan ha nytte av kompetansebudsjettet?*

Kommentarer og innspill fra Kompetanseforum Nordland:

Kompetanseforbundet:

- Vil kompetansebudsjettet komme til å bli problematisk i forhold til utdanningsaktørenes autonomi?
- Det må regionaliseres for å ha realverdi, og det må være et budsjett som også gjenspeiler det som faktisk skjer i næringslivet
- Det er ingen tvil om at det er fagarbeideren som trengs der ute. Studieforbundene benyttes lite i utviklingen av kunnskapsgrunnlag - man må se helheten.

UiT:

- Situasjonen i Nord Norge er at vi har få folk, og vi har for få som fullfører utdanning. Vi skal dekke utdanningsbehovet i Nord, men vi kan ikke gjøre det på samme måte som de gjør andre steder i landet, og vi må ha analyser ikke bare tall.
- UiT er veldig glad for at Kompetanseforum Nordland nå skal møte Kompetanseforum Arktis. Vi må ha en omforent stemme om hva som er det faktiske kunnskapsgrunnlaget i nord. Viktig at vi i felleskap kobler oss på dette arbeidet - vi må tenke strategisk og samlet om kompetanse i Nord Norge.
- UiT har en klar KI ambisjon – alle våre studenter skal ha KI-kompetanse som er tilpasset det arbeidslivet de skal inn i. Det betyr at vi må endre utdanningene våre, og dette gjelder spesielt innenfor helse.

Fylkesråd for utdanning og kompetanse:

- Skal kunnskapsgrunnlaget ha noen reel verdi må det være regionalisert.
- Hvordan vil dette påvirke dimensjoneringen av fag og studier?
- Hvordan ønsker KD å bruke kompetanseforumene i dette arbeidet fremover?

KS:

- Den kompetanseheving som skjer ute på arbeidsplassen må også inn i kunnskapsgrunnlaget. Dette er et felt som er i kontinuerlig utvikling.
- KS støtter forsøket på å samle oversikt, det må ligge til grunn dersom vi skal kunne snu skuta. Vi må ha bedre samspill i dette, akkurat nå er det full fart fremover i alle veier
- Ett annet element som er viktig er hvordan vi faktisk bruker den kompetansen vi har, dette er en svært viktig faktor i kompetanseutvikling.

Nord universitet:

- Det er andre utfordringer som et kunnskapsgrunnlag ikke vil fange opp, for eksempel at det er behov for alle kompetanser innenfor helse, men dersom alle skal tilby alt samtidig så får ingen fylt opp klassene. Det er lite rom for å sende folk på utdanning fordi det går på bekostning av drift. Dette er utfordringer vi har begynt å jobbe med, men løsningen finnes i samarbeid på tvers av aktører og fagfelt.

Nordland fagskole:

- Vi må ha klare insentiver for å prioritere studier. Men det er lite rom for å sende folk på utdanning fordi det går på bekostning av drift, spesielt innen helse- vi mangler folk overalt.
- Løsningene må være regionale, og det må komme insentiver slik at vi kan levere de tjenesten vi har blitt satt til å gjøre.
- Bransjeprogrammene/treparts bransjeprogram for kompetanseutvikling allerede er en prioriteringsmekanisme basert på forhandlinger i bransjen.

NAV Nordland:

- Vi kan ikke bruke nasjonale tall og statistikker, vi er helt avhengige av å ha regionale tall.
- Hvordan vil dette påvirke autonomien til de enkelte aktørene?
- Det er nytt at KD nå sier at vi må tilpasse oss befolkningsnedgangen, ikke lengre forhindre den, og i den sammenhengen mener Nav at det er helt avgjørende at vi ser på hvordan vi organiserer arbeidslivet.
- Dette blir svært vanskelig å skulle måle kompetanse bare ved å se på statistikk og har et slikt kunnskapsgrunnlag egentlig noe verdi i møte med KI?

Svar KD:

Dette er et tema som stadig endrer seg. Hvordan får vi til endringer i tide slik at man får effekt ønsket. Staten skal ikke styre mer og det har man heller ikke kompetanse til. Man ønsker med disse verktøyene å omfavnes hele utdanningsløpet, ikke bare universitet og høyskole.

Utfordringen blir å finne en balanse, for det kan være nyttig å sette en retning og forsøker å legge til rett for at vi kan virke sammen på en bedre måte enn til nå. Vi må bruke de virkemidlene vi har, og dette skal komplementere de andre virkemidlene vi allerede har og benytter. Vanskelig å spå fremtiden, det er enklere å si noe om statusen i dag.

Fortsatt uklart om alle kompetansetilbydere vil regnes inn i kompetansebudsjettet. Vi bør regne med at kompetansebudsjette ikke vil romme hele kompetansetilbudet og at det vil fremdeles foregå ulike satsningene innenfor kompetanseområdet, som planlegges å ses i sammenheng med kompetansebudsjettet, men som vil trekkes inn i budsjettet.

Takk for gode innspill, dette er starten på arbeidet med å utvikle dette samarbeidet.

Se litt bort i fra ordet budsjett i den tradisjonelle forstand - dette er et utviklingsarbeid. Den skal nok ikke fange opp alt som har blitt løftet i dag, men kanskje vi skal løfte det til andre satsninger. Dette skal være med å sette en retning, men det er til syvende og sist politikken som skal gjøre prioriteringene. KD deltar gjerne i Alta i november, og da kan man ta diskusjonen litt videre.

Sak 3. Regionale kompetansefora og arbeidet med oppdragsbrev for 2026, ved leder Karriere Nordland Pål Stian Sjøvik

I arbeidet med oppdragsbrevet kommer det frem at det finnes mange gode eksempler på samarbeid mellom de ulike aktører. Aktørene opplever dette at det er viktig å lykkes med dette, blant annet for å kunne forebygge frafall i arbeid og utdanning.

Det har blitt ytret ønske om en standardisert mal for samarbeidsavtaler, det kan være en god ide å utvikle samarbeidet også på systemnivå.

Arbeidet med oppdragsbrevet har engasjert også helt ned på grunnskolenivå, og vi har fått litt drahjelp i dette arbeidet gjennom nettopp samarbeidet med grunnskole. Det er innvilget prosjektmidler fra HK- dir. på 1,2 millioner som skal styrke universaliseringene av overgangsordninger.

Flere ting som er drøftet i dette møtet kan bringes videre i regionale kompetansefora, men man har behov for noen prioriteringer fra Kompetanseforum Nordland - hva skal man prioriterer å jobbe med som eksempelvis utfordringer knyttet til kompetanse til helsesektoren, eller etter- og videre utdanning. Man opplever at det er litt utålmodighet i de regionale forumene, de ønsker en mer tydelig retning, og å se effekten av det arbeide som gjøres.

Kommentarer og innspill fra Kompetanseforum Nordland:

Kompetanseforbundet:

- Det som kan bringes videre til aktørene i regionale kompetansefora er at man må fjerne oss litt fra den tradisjonelle utdanningsløpene. Kompetanseforbundet har mange organisasjoner som finner folk og nærmest drar dem inn i utdanning. Dette kan vi samarbeide med regionale kompetansefora om – altså hvordan kan vi jobbe med formalisert utenfor de tradisjonelle utdanningsløpene?

UiT:

- Hva får vi ut av utdanningene i kommunen? Det er motstand mot høyere utdanning i Nord Norge – kan vi og regionale kompetansefora ta initiativ til å løfte denne diskusjonen til kommunene?
- For å være med på konkurranse må bedrifter og virksomheter i Nordland øke sin kompetanse på KI og bruk av KI. Kan man benytte regionale kompetansefora for å jobbe med økt forståelse for KI-kompetansebehov?

KS:

- KS har utviklet en strategisk kompetanseplan for kommunene som ligger på KS.no – denne må man gjerne minne kommune på å bruke.

Sak 4. Temaplan for utdanning og kompetanse, ved rådgiver NFK Heidi Torbergsen:

Se vedlegg

Kommentarer og innspill fra Kompetanseforum Nordland:

- Hvordan jobber vi sammen for å kvalifisere til høyere utdanning. Tilbud legges ned fordi man ikke kan dra sammen. Det finnes hull som ingen klarer å tette på egenhånd.
- Det finnes en rekke mennesker som ikke fanges opp i denne planen – de fanges ikke opp i de ulike tjenestene. Kompetanseforbundet snakker med disse, men kan ikke hjelpe dem fullt ut, uten et tettere samarbeid med fylkeskommunen.
- Vi må ha større fokus på voksne – vi bør se til andre fylker som Akershus og Østfold.
- Nordland gjør mye bra på voksenfeltet, men man kan alltid se på andre løsninger for å nå alle.
- Kommune melder om at ufaglærte har dårlig erfaring med utdanning – det er fokus på dem på arbeidstedene, men det er en vanskelig gruppe. Veldig trofast arbeidskraft.

Sak 5. Innspill til nye retningslinjer for BIO-midlene 2027 ved Fylkesråd Joakim Sennesvik

Bedriftsintern opplæring er en tilskuddsordning som skal bidra til kompetanseheving, omstilling og utvikling i virksomheter. Formålet med ordningen er å stimulere til kompetansehevingstiltak i bedrifter. Støtte fra ordningen skal brukes til kompetanseheving av ansatte slik at bedriften som søker skal klare nødvendig omstilling – enten i form av endring i bedriftens produksjon eller ved etablering i nye markeder.

I 2026 er målgruppen for ordningen er bedrifter og enkeltpersonforetak med ansatte, lokalisert i Nordland. I år er det satt av 700.000,- og fylkeskommunen vil prioritere småbedrifter i Nordland fylke innen opplevelsesnæringene samt småbedrifter innen prosess- sjømat- og leverandørindustrien.

Dette utelukker ikke at andre bedrifter kan søke. Søknader med kompetansetiltak hvor det faglige innholdet er digitalisering, teknologiutvikling, grønn omstilling og integreringsarbeid i bedriften vil bli vurdert uavhengig av bedriftens bransjetilknytning

I tillegg er det i 2026 også satt av 500.000,- til bedrifter som leverer til forsvar og forsvarsindustri, eller som har igangsatt arbeid med å levere til disse markedene.

Søknadsfrist 31. oktober

I 2027 er det planlagt å sette av 1 million fylkeskommunale midler, og her ønsker fylkesråden innspill på innspill på nye retningslinjer og prioriteringer.

Kommentarer og innspill fra Kompetanseforum Nordland:

Kompetanseforbundet:

- I realiteten er dette for lite midler. Hvilken effekt har dette egentlig? Det er et veldig ambisiøst arbeid, men lite penger - kan effekten være større om man deler ut til få fremfor mange?
- I forhold til prioriteringer så er KI en viktig satsning, men også robotisering er en stille revolusjon. Her er Kina langt fremme.

UiT: kompetanseheving i/innen

- KI som er et sektorovergripende tema – kunnskap om dette er helt grunnleggende fremover.

Nav Nordland:

- Vi har hatt god erfaring med å kartlegg hvilke søknader som kommer inn og deretter forsøkt å måle effekt og justere innretning.
- Støtter også UiT på dette med KI – tror ikke vi forstår omfanget av dette.

Karriere Nordland:

- Dette og de andre sterke innleggene ønsker jeg å bringe videre i de regionale forumene – KI og helhetlig og strategisk satsning.

Sak 6. Oppsummering og avslutning av fylkesråd for utdanning og kompetanse:

- Vi må tenke strategisk og samlet om kompetanse i Nord Norge, og hvordan kan vi tenke helhetlig om utdanning fra grunnskolen i kommunene og helt opp til høyere utdanning.
- Et kunnskapsgrunnlag om Nord Norge må også ta utgangspunkt i Nord Norske forhold – det må gjenspeile regionale forhold og kompetanseforum ha en rolle i dette.
- Hvordan skal vi tilpasse oss til at vi blir færre folk – for vi må trolig tilpasse oss ikke motvirke dette. Denne diskusjonen og temaet legger et godt grunnlag for en felles uttalelse etter møtet i Alta i november.